

Opetus- ja kulttuuriministeriö

LUONNOS 1.4.2019

Kohti huippulaatua

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN LAATUSTRATEGIA VUOTEEN 2030

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2019: xx

Sisältö

Esipuhe/Ammatillisen koulutuksen laatustrategian tausta

- 1. Korkealaatuinen ammatillinen koulutus ja sen laadunhallinta vuonna 2030**
  - 1.1. Laatustrategian tarkoitus ja rajaukset**
  - 1.2. Ammatillisen koulutuksen toimintaympäristö**
  - 1.3. Visio ammatillisesta koulutuksesta vuonna 2030**
  - 1.4. Visio ammatillisen koulutuksen laadunhallinnasta vuonna 2030**
- 2. Strategiset linjaukset vuoteen 2030**

Liitteet

Esipuhe/Ammatillisen koulutuksen laatustrategian valmistelun tausta

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) tuli voimaan 1.1.2018 alkaen. Uusi lainsäädäntö edellyttää koulutuksen järjestäjiltä toimivaa laadunhallintajärjestelmää ja laadunhallintaa kaikilla tasoilla. Ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kehittäminen on yksi ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanon tukiohjelman viidestä teema-alueesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama laatustrategiatyöryhmä valmisteli vuonna 2011 ehdotuksen ammatillisen koulutuksen laatustrategiaksi ja sitä toteuttaviksi toimenpide esitykset. (OKM:n työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:9). Ammatillisen koulutuksen laadunhallintaa on kehitetty näiden ehdotusten pohjalta.

Uudistetun lainsäädännön ja toimintaympäristön muutoksen myötä laadunhallinnan merkitys korostuu, kun koulutuksen järjestäjien toimivaltaa koulutustarjonnan suuntaamisesta ja koulutuksen järjestämisestä on lisätty. Laadunhallinnan pitkäjänteisen kehittämistyön tueksi on tarpeen päivittää ja uudistaa ammatillisen koulutuksen laatustrategia.

Työryhmän asettamiskirje (tehtävä ja jäsenet):

<https://minedu.fi/hanke?tunnus=OKM014:00/2019>

1. Korkealaatuinen ammatillinen koulutus ja sen laadunhallinta vuonna 2030

1.1. Laatustrategian tarkoitus ja rajaukset

1.2. Ammatillisen koulutuksen toimintaympäristö

Taustaa

Tilastokeskuksen vuosia 2018-2070 koskevan väestöennusteen mukaan Suomessa on vuonna 2030 alle 15-vuotiaita nuoria 760 000, mikäli syntyvyys pysyy nykyisellä tasolla. 2050-luvulla nuorten määrä putoaa alle 700 000:n. Suomessa on ollut alle 15-vuotiaita nuoria viimeksi näin vähän 1870-luvun lopulla, jolloin maamme väkiluku oli alle kaksi miljoonaa henkilöä.

Työikäisen väestön määrä on vähentynyt Suomessa viimeisen kahdeksan vuoden aika yli 100 000 henkilöllä. Työikäisen (16-64-vuotiaiden) osuuden väestöstä ennustetaan pienenevän 62 prosentista 60 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä ja 58 prosenttiin vuoteen 2050 mennessä. Väestöllinen huoltosuhde oli 100 työkäistä kohti vuoden 2017 lopussa 60. Vuonna 2030 huoltosuhteen¹ ennustetaan olevan 66 ja 71 vuonna 2050.

Suomen julkisen talouden tila on ollut heikko jo lähes vuosikymmenen. Väestön ikääntyminen ja teollisuuden rakennemuutos ovat heikentäneet julkista taloutta. Pitkällä aikavälillä julkisen talouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino, kestävyysvaje on runsaat 3 % suhteessa BKT:seen. Nopeampi talouskasvu ei ratkaise kestävyysvajetta vaan tarvitaan toimia työllisyyden nostamiseksi ja julkisen palvelutuotannon tehostamiseksi. Suomen työllisyysaste on matala ja työttömyysaste korkea verrattuna muihin Pohjoismaihin. Ongelmana on sekä työn kysynnän että tarjonnan riittämättömyys.

Suomalaisista 36 prosenttia asuu tiheästi asutuilla alueilla, mikä on lähellä Euroopan keskiarvoa. Vaikka monessa Suomen kaupungissa syntyvyys on alhaisempi kuin maaseudulla, kaupungeissa asuu ja niihin muuttaa niin paljon nuoria aikuisia, että kaupungeissa on enemmän uusia ihmisiä kuin niissä kuolee. Väestön kasvava keskittyminen kaupunkeihin ei kuitenkaan ole aikamme ilmiö – se havaittiin jo 1900-luvulla.

Suomi erottuu kansainvälisessä vertailussa edukseen kansakuntana, jonka menestys perustuu luovuuteen, osaamiseen ja innovatiivisuuteen. Osaava työvoima on Suomen tärkein kilpailutekijä ja Suomella on erinomaiset mahdollisuudet tulla maailman osaavimmaksi kansaksi. Euroopan unionia uudistettaessa sen ytimessä ovat digitalisaatio, koulutus, tutkimus- ja innovaatiotoiminta sekä liikkuvuuden edistäminen. Euroopan Unionin ja Suomen yhteisenä tavoitteena on osaamiseen perustuva kasvu ja hyvinvointi, mikä avaa Suomelle erinomaiset mahdollisuudet vaikuttaa ja hyötyä yhteistyöstä.

YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpano rakentuu Suomessa kahden painopistealueen ympärille: hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi sekä yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi. Jälkimmäisen tavoitteen saavuttaminen edellyttää muun muassa nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden, eri väestöosien syrjäytymisen ja työmarkkinoiden polarisaation ehkäisyä, sukupuolten välisen tasa-arvon edistämistä,

---

¹ Alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden ja tätä vanhempien henkilöiden suhde 100 työkäistä kohti.

elinikäisen oppimisen tukemista sekä koulutuksellista tasa-arvoa ja väestön koulutus- ja osaamistason nostamista.

Suomalaiseen arvoperustaan kuuluu, että jokainen on arvokas ja tasa-arvoinen yhteiskunnan jäsen, ja että jokaisella on yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin ja hyvään elämään, terveyteen, työ- ja toimintakykyyn, koulutukseen ja työllistymiseen. Kaikille kuuluu kokemus osallisuudesta ja merkityksellisyydestä osana yhteiskuntaa. Erityisen tärkeä on huolehtia lasten ja nuorten hyvinvoinnista sekä siitä, ettei kukaan syrjäydy. Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistumista tulee myös tukea.

Työelämän muutos

Digitalisaatio, robotiikka, teollinen internet ja muu teknologian kehitys antavat mahdollisuuden tuotannon ja työn uudistamiseen. Digitalisaatio kompensoi Suomen syrjäistä sijaintia, harvaa asutusta ja kotimarkkinoiden pienuutta ja lisää työn tuottavuutta. Uusi teknologia on tähän mennessä lisännyt aina työpaikkoja. Digitalisaatio haastaa yhteiskunnan uudistumiskyvyn, mikä edellyttää koulutuksen ja osaamisen päivittämistä. Koulutuksen tason tulee olla globaalisti kilpailukykyistä. Koulutusjärjestelmän tulisi uudistua olosuhteisiin, joissa käytännöllinen osaaminen ja sen kehittäminen on ihmisille entistä tärkeämpää. Lisäksi tarvitaan monipuolista teknologista koulutusta.

Uudessa teknologiaympäristössä työtä ei ole tarpeen sitoa samalla tavalla aikaan eikä paikkaan ja työstä tulee enemmän henkilökohtaista ja yksilöllistä. Henkilöstön tulee oppia toimimaan enemmän asiakkaiden kanssa. Ammattien ja työn uudistuessa hyvän johtamisen merkitys korostuu entisestään.

Työelämän muutos vaikuttaa myös ammattien osaamisvaatimusten muuttumiseen ja siten ammatilliseen koulutukseen. Tulevaisuuden työntekijöiltä odotetaan aiempaa enemmän generisiä taitoja kuten luovuutta, viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja, ongelmanratkaisukykyä, itseohjautuvuutta, aloitteellisuutta, digiosaamista, kielitaitoa jne., joista osa tulisi hankkia jo perusasteella. Edellisen lisäksi työntekijöillä tulisi taitoja kestävä kehityksen edistämiseksi kuten kulttuurien tuntemusta, valmiuksia aktiiviseen kansalaisena toimimiseen, ympäristön ja energian säästämiseen sekä turvallisuuteen ja taloudellisuuteen liittyvää osaamista sekä toiminta- ja työkykyä.

Toimintaympäristön muuttuessa myös työurat ja ammatit muuttuvat ja työntekijän vastuu omasta työllistymisestään korostuu. Lisäksi työelämässä jo olevat henkilöt tarvitsevat osaamisensa päivytystä, mikä luo paineita aikuiskoulutukseen ja sen kehittämiseen. Kehityksen ollessa nopeaa osaamistarpeiden ennakointi muuttuu entistä vaikeammaksi tulevaisuudessa.

Toimintaympäristössä on nähtävissä myös alueiden erilaistuminen. Kaupungistumisen lisääntyessä ja muun muassa oppilaitosten keskittyessä ja siirtyessä kasvukeskuksiin alueelliset erot koulutuksen ja työvoiman saatavuudessa kasvavat. Työvoiman saatavuuteen vaikuttaa myös ikäluokkien pieneneminen, maahanmuutto ja työvoiman poistuma sekä se, että korkeakouluvision mukaisesti entistä suurempi osa nuorista tulee hakeutumaan korkeakouluopintoihin ammatillisen koulutuksen sijaan. Tämä on haaste, sillä monella alalla on jo nyt pulaa työvoimasta.

Ammatillisen koulutuksen rooli osana koulutusjärjestelmä

Ammatillisen koulutuksen tehtävänä on tukea opiskelijoiden kehitystä yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä antaa jatko-opintokelpoisuuden, ammatillisen kehittymisen,

harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Ammatillisella koulutuksella on tärkeä rooli myös syrjäytymisen ehkäisyssä muun muassa toteuttamalla koulutus- ja nuorisotakuuta sekä siinä, miten Suomi saavuttaa tavoitteensa maailman osaavimpana kansana.

Ammatillisen koulutukseen on kohdistunut viime vuosina merkittäviä uudistuksia, joista keskeisimmät liittyvät ammatillisen koulutuksen reformiin ja uuden ammatillisen koulutuksen lain voimaantuloon 1.1.2018. Edellisen lisäksi ammatilliseen koulutukseen on kohdistunut viime vuosina valtiovalan taholta merkittäviä säästöjä, jotka ovat vaikuttaneet uudistusten toimeenpanoon.

Reformin myötä ammatillinen koulutus on uudistettu osaamisperusteiseksi ja asiakaslähtöiseksi kokonaisuudeksi, jossa opintojen joustavuus ja yksilöllisyys lisääntyvät, osaamista hankitaan enenevässä määrin työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä ja koulutuksen järjestäjien toimivalta koulutuksen järjestämisessä ja suuntaamisessa lisääntyvät. Lisäksi päällekkäisyydet nuorten ja aikuisten koulutuksessa poistuvat, koulutustarjonta, rahoitus ja ohjausjärjestelmä kootaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi ja toimintaa tehostetaan. Koulutuksen järjestäjille ja muille ammatillisen koulutuksen toimijoille on avautunut myös uusia mahdollisuuksia kansainvälistymiseen koulutusviennin avulla.

Uuden ammatillisen koulutuksen lain mukaan koulutuksen järjestäjien vastuu oman toimintansa laadunhallinnasta lisääntyy ja järjestäjien on jatkossa arvioitava koulutuksen ja muun toiminnan ohella myös järjestämiensä tutkintojen laatua ja vaikuttavuutta ja parannettava niitä sekä osallistuttava säännöllisesti ulkopuoliseen laadunhallintajärjestelmiensä arviointiin. Laadun merkitys korostuu myös järjestämislupien myöntämisprosessissa. Ammatillisen koulutuksen laadunhallintaan vaikuttavat myös EU tasolla tehty kehittämistyö ja sen tuloksena luotu yhteinen viitekehys ammatillisen koulutuksen laadunvarmistukselle ja laadunhallinnan kehittämiseksi.

Ammatillisen koulutuksen tulevaisuuteen vaikuttaa merkittävästi ikäluokkien pieneneminen, joka lisää kilpailua opiskelijoista lukion ja korkeakoulujen kanssa. Teknologian kehittyessä ja sosiaalisen median roolin kasvaessa oppilaitokset joutuvat myös kilpailemaan entistä enemmän nuorten huomiosta. Tiivistämällä oppilaitosten välistä yhteistyötä tähän voidaan kuitenkin vaikuttaa.

Ammatillisen koulutuksen kehittämiseen vaikuttaa osaltaan myös se, miten perusopetusta ja opetussuunnitelmia uudistetaan ja minkälaisia uusia valmiuksia nuoret saavat ennen ammatillisiin opintoihin siirtymistä.

Työelämän nopean muutoksen myötä ammatillinen koulutuksen tehtävänä on vastata entistä nopeammin työelämän ja siellä olevan väestön tarpeisiin. Osaamista, uusia ammatteja ja jatkokoulutusta on pystyttävä hankkimaan entistä nopeammin ja erilaisille kohderyhmille, sillä ammatillisen osaamisensa kehittämistä, jatkuvaa päivittämistä ja täydentämistä tarvitsevat jatkossa myös korkeakoulu- ja ikääntyvät henkilöt, kun työurat pitenevät.

Koulutuksen järjestäminen

Ammatillisen koulutuksen järjestämisestä vastaa laaja ja heterogeeninen järjestäjäjoukko, jonka autonomia ja vastuu ovat lisääntyneet ammatillisen koulutuksen reformin myötä. Koulutuksen järjestämisen ja toteuttamisen tavat ovat uudistuneet mikä vaatii uudenlaista johtamista. Muutoksen, prosessien, henkilöstön, kumppanuuksien ja verkostojen johtaminen sekä tiedolla johtaminen tulevat korostumaan, kun johtamisen, toiminnan ohjauksen ja

päätöksenteon tueksi tarvitaan entistä enemmän tietoa, jota saadaan tietojärjestelmistä ja muista kanavista. Hyvä johtaminen luo osaltaan ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta.

Koulutuksen järjestäjien toimintaan vaikuttaa osaltaan myös uudistunut rahoitusjärjestelmä, jonka myötä koulutuksen järjestäjien on jatkossa kiinnitettävä entistä enemmän huomiota toiminnan tuloksellisuuteen. Ammatillisen koulutuksen säästöt ja resurssien väheneminen ovat luoneet koulutuksen järjestäjille paineita löytää keinoja toiminnan tehostamiseen, mikä on johtanut koulutuksen järjestäjien keskinäisen yhteistyön tiivistymiseen säästöjen aikaansaamiseksi. Tämä koskee myös ammatillisten oppilaitosten ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä.

Reformin myötä asiakaslähtöisyys lisääntyy ja opiskelijoiden mahdollisuudet hakeutua joustavasti opintoihin, tehdä yksilöllisiä valintoja, hankkia osaamista erilaisissa oppimisympäristöissä ja edetä opinnoissaan omaan tahtiin paranevat, mikä tukee erilaisten opiskelijoiden kuten huippuosaajat ja syrjäytymisvaarassa olevat, ammatillista kehittymistä ja uralla etenemistä. Opintojen sujuvuuteen tulee vaikuttamaan myös se, miten raja-aidat peruskoulujen, ammatillisten oppilaitosten ja korkeakoulujen välillä saadaan madaltumaan. Yksilöllisyyden ja valinnaisuuden lisääntyessä opiskelijat tarvitsevat kuitenkin tukea ja ohjausta, jotta itselle sopiva koulutusmuoto, tutkinto, tutkinnon osa tai polku löytyy eikä kukaan syrjäydy. Ohjauksen rooli korostuu myös jatko-opintoihin siirtymisessä.

Opiskelijoiden yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamiselle luo haasteita myös opiskelijaryhmien heterogeenisuus sekä se, että peruskouluista hakeutuu ammatilliseen koulutukseen enenevässä määrin opiskelijoita, joilla ei ole riittäviä valmiuksia ammatillisten opintojen suorittamiseen. Ryhmäytyminen on jatkossakin tärkeää, jotta opiskelijat saavat toisiltaan tukea ja heidän valmiutensa työyhteisön jäsenenä kehittyvät. Opinnoissa menestymiseen ja opiskelijoiden hyvinvointiin vaikuttaa lisäksi se, miten opiskelijahuollon palveluja ovat saatavilla ja, miten opetusjärjestelyt toimivat. Opiskelijahuollon palvelujen saavutettavuuteen vaikuttaa jatkossa se, miten nämä palvelut kyetään turvaamaan valmisteilla olevassa sote-uudistuksessa.

Osaamisperusteisuus muuttaa opettajien ja työpaikkaohjaajien osaamisvaatimuksia ja työtä. Yhteistyö opettajien ja työelämän välillä lisääntyy, opettajien on hallittava entistä laajempia kokonaisuuksia ja heillä tulee olla valmiuksia erilaisten opiskelijoiden kohtaamiseen (nuoret, aikuiset, erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat, huippuosaajat). Opettajien asiakaspalvelutaidot korostuvat. Lisäksi tarvitaan työelämän tuntemusta ja verkosto-osaamista. Opettajan rooli muuttuu opettajasta oppimisen ohjaajaksi ja osaamisen kehittämisestä tulee koko työuran kestävä prosessi. Opettajuus ei ole jatkossa enää yksilön ominaisuus, sillä opiskelijoista jatkossa huolehtii entistä laajempi opetus- ja muun henkilöstön joukko, jolla on yhdessä laajaa ja syvällistä asiantuntemusta. Opettajuuden muutos vaikuttaa pedagogiikkaan ja opettajien työehtojen muuttumiseen.

Työelämän vastuun lisääntyessä opiskelijoiden ohjaamisesta työpaikkojen ja työpaikkaohjaajien tarpeet saada tukea ja osaamista vaativassa koulutustehtävässään lisääntyvät. Laadunhallinnan kannalta on keskeistä, miten työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä annettavan koulutuksen laatu varmistetaan ja, miten koulutuksen järjestäjien ja työelämän välistä yhteistyötä kokonaisuutena hallitaan.

Oppimisympäristöjen monipuolistuessa ja uuden teknologian kuten digitalisaation lisääntyessä opetuksessa ja ohjauksessa myös koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten rooli ja asema muuttuu ja pedagogiikka vaatii uudistamista.

Digitalisaation myötä oppilaitosten toimintaympäristö muuttuu entistä verkottuneempaan ja monimutkaisempaan suuntaan ja oppilaitoksen menestyminen tulee jatkossa riippuvaiseksi muiden oppilaitosten ja niiden muodostaman koko ekosysteemin menestyksestä. Ekosysteemissä toimivan oppilaitoksen on otettava strategiassaan huomioon, miten se voi auttaa muiden oppilaitosten toimintaa ja jakaa arvoa ekosysteemissään. Oppilaitosten välinen vuorovaikutus korostuu ekosysteemien syntyemisessä. Tämä koskee myös uusien koulutuspalvelujen kehittämistä.

1.3. Visio ammatillisesta koulutuksesta vuonna 2030

Taustaa

Suomi on tiiviisti kiinni globaalin toimintaympäristön muutoksissa. Tulevaisuuden rakentaminen samanaikaisesti taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäville ratkaisuille vaatii kokonaisuuksien hahmottamista ja ymmärtämistä. Ilmastomuutos, väestönmuutos, kaupungistuminen ja kiihtyvä teknologinen murros muovaavat yhteiskuntaa ja kansantaloutta.

Globalisaatio, tieteen ja teknologian kehitys ja työn murros edellyttävät uudenlaista osaamista sekä osaamisen jatkuvaa päivittämistä ja uudistamista. Globaalin kilpailun ja teknologisen kehityksen seurauksena työn sisällöt ja osaamisvaatimukset ovat jatkuvassa muutoksessa. Tulevaisuudessa Suomessa tehdään teollisen työn sijasta enenevässä määrin palvelu- ja tietotyötä, ja uudet työpaikat syntyvät yhä useammin pieniin yrityksiin. Myös yhä useammasta palkansaajasta tulee yrittäjä.

Toimintaympäristön ja osaamisvaatimusten muutokset asettavat uudenlaisia vaatimuksia ja odotuksia koko koulutusjärjestelmälle sekä ammatilliselle koulutukselle sen osana. Koulutusjärjestelmän tulee mahdollistaa jatkuva oppiminen ja opintopolkujen rakentaminen osaamistarpeiden mukaisesti joustavasti koulutustasolta ja -alalta toiselle riippumatta aikaisemmista valinnoista. Digitalisaatio monine ilmenemismuotoineen ja vaikutuksineen asettaa aivan uudenlaisia vaatimuksia ja tarpeita koulutusjärjestelmälle. Yhtäältä osaamisvaatimukset muuttuvat, toisaalta digitalisaatio mahdollistaa osaamisen kehittämisen yhä enemmän ajasta ja paikasta riippumatta.

Ammatillinen koulutus 2030

Ammatillinen koulutus on arvostettua, vaikuttavaa ja uudistumiskykyistä. Se vastaa työelämän ja yksilöiden muuttuviin osaamistarpeisiin joustavasti, vaikuttavasti ja tehokkaasti. Ammatillinen koulutus ottaa huomioon yksilöiden tarpeet, elämäntilanteet ja lähtökohdat ja tarjoaa toimivia ratkaisuja ja mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen. Se tukee aktiivisesti työelämän uudistamista ja uusien innovaatioiden nopeaa käyttöönottoa. Koulutusta uudistetaan ennakkoluulottomasti ja pitkäjänteisesti vastaamaan toimintaympäristön muutoksia ja uusia osaamistarpeita. Ammatillisella koulutuksella on sen perustehtävää laajempi yhteiskunnallinen vastuu.

Ammatillinen koulutus uudistaa ja kulkee edellä

Ammatillinen koulutus tukee palveluillaan talouden uudistumista, uusien työpaikkojen ja yritysten syntymistä sekä yhteiskunnan kehitystä ja eheyttä. Se muodostaa yksilön ja työelämän tarpeiden kannalta selkeän kokonaisuuden, jolla vastataan toimintaympäristön muutoksiin työuran ja elämänsaaren eri vaiheissa. Ammatillinen koulutus tukee yksilöiden osaamisen uudistamista työuran eri vaiheissa tarjoamalla oppijoiden tarpeisiin, edellytyksiin ja elämäntilanteisiin sopivia tapoja osaamisen kehittämiseen. Ammatillisen koulutuksen pedagogisia toimintamalleja kehitetään jatkuvasti ja koulutuksessa hyödynnetään aktiivisesti teknologisen kehityksen tarjoamia mahdollisuuksia pedagogisesti mielekkäällä tavalla.

Ammatillinen koulutus tukee aktiivisesti ja innovatiivisesti työelämän uudistamista ja kehittämistä sekä uusien työpaikkojen syntymistä. Ammatillisen koulutuksen palveluiden avulla tuetaan aktiivisesti yrityksiä ja työpaikkoja uudistamaan toimintaa ja palveluita sekä ottamaan käyttöön uusia teknologioita, ja toimintatapoja. Ammatillisen koulutuksen järjestäjät ovat haluttuja ja arvostettuja työelämän kehittämiskumppaneita. Yrittäjyyden monet ulottuvuudet huomioidaan ammatillisessa koulutuksessa.

Ammatillinen koulutus on kansallisesti ja kansainvälisesti arvostettua, läpinäkyvää, korkealaatuista ja vetovoimaista niin prosessien kuin tulosten näkökulmasta. Se vastaa työelämän ja yksilöiden muuttuviin osaamistarpeisiin osuvasti, vaikuttavasti ja joustavasti. Ammatillisessa koulutuksessa kehitetään ja hyödynnetään aktiivisesti ja ennakkoluulottomasti uusia pedagogisia toimintamalleja sekä oppimisympäristöjä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Työelämä ja muut keskeiset sidosryhmät ovat aktiivisesti mukana ammatillisen koulutuksen kehittämisestä. Koulutuspalvelut tuotetaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja niiden toteuttamisessa hyödynnetään tehokkaasti uutta teknologiaa pedagogisesti mielekkäällä tavalla.

Ammatillinen koulutus vahvistaa osaamista ja hyvinvointia elämänsaaren kaikissa vaiheissa

Osaaminen ja oppimistulokset ovat ammatillisen koulutuksen peruslähtökohdat. Yksilölliset opintopolut rakentuvat yksilön kulloisenkin osaamistarpeen, opiskelun ja oppimisen edellytysten sekä elämäntilanteen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Ammatillinen koulutus tarjoaa aikaisempaa laajempia mahdollisuuksia työuran tai elämänsaaren aikaiseen osaamisen kehittämiseen. Se tarjoaa väylän työmarkkinoille siirtymiselle sekä tukee siellä pysymistä.

Ammatilliseen koulutukseen pääsyn kynnyks on matala. Jatkuva haku toimii tehokkaasti ja yksilöt voivat vapaasti hakeutua haluamaansa koulutukseen osaamistarpeen niin vaatiessa. Koulutuksessa/osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa otetaan huomioon yksilöiden erilaiset tarpeet, tavoitteet, lähtökohdat ja edellytykset osaamisen kehittämiseksi, jotta tavoitteeksi asetetut oppimistulokset saavutetaan. Oppimista ja opiskelua toteutetaan siellä, missä se on yksilölle ja työelämälle parhaiten soveltuva. Yksilölliset opintopolut toteutetaan niin, että yksilön oppimistulokset saavutetaan. Osaamisen hankkimisessa hyödynnetään opiskelijan oppimista parhaiten tukevia pedagogisia menetelmiä ja toimintamalleja sekä oppimisympäristöjä, jotka soveltuvat parhaiten hänen oppimiseensa ja elämäntilanteeseensa (esimerkiksi työssä olevat, työstä työhön siirtyvät, työmarkkinoille tulevat). Digitalisaation antamia mahdollisuuksia hyödynnetään laajasti ja innovatiivisesti tavoitteellisen oppimisen ja opiskelun tukena sekä koulutuksen saavutettavuuden parantamisessa alueellisesti,

asiakasryhmittäin ja alakohtaisesti. Oppijoiden opintopolkujen toimivuutta ja oppimistulosten saavuttamista seurataan ja analysoidaan säännöllisesti mm. hyödyntäen oppimisanalytiikkaa.

Ammatillinen koulutus, tutkintorakenne ja tutkinnot edistävät jatkuvaa oppimista antamalla yksilöille työelämän tarpeisiin vastaavaa ammattiosaamista sekä geneerisiä taitoja, joita tarvitaan sekä työelämään siirtymiseksi että siellä pysymiseksi työelämän muuttuessa. Ammatilliset tutkinnot antavat yleisen jatko-opintokelpoisuuden ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin. Tutkinnot on rakennettu siten, että ne mahdollistavat erilaisiin osaamistarpeisiin vastaamisen. Tutkintorakenne ja tutkinnot mahdollistavat uudenlaisten osaamiskokonaisuuksien joustavan muodostamisen muuttuvien osaamistarpeiden pohjalta.

Ammatillinen koulutus palvelee nuoria ja aikuisia sekä tarjoaa palveluja työpaikkojen erilaistuviin tarpeisiin. Ammatillinen koulutus mahdollistaa osaamisen hankkimisen osaamistarpeiden, oppimisvalmiuksien, elämäntilanteen ja urasuunnitelmien suhteen erilaisille asiakkaille kullekin parhaiten soveltuvalla tavalla ja ympäristöissä. Ammatillinen koulutus tukee erityisesti niitä asiakasryhmiä, joilla on suurin tarve osaamisen vahvistamiseen ja uudistamiseen ja jotka ovat heikoimmassa asemassa työmarkkinoilla. Ammatillinen koulutus tukee maahanmuuttajataustaisten henkilöiden nopeaa kotoutumista, yhteiskuntaan sopeutumista ja työelämään kiinnittymistä.

Ammatillisella koulutuksella on tärkeä rooli myös osallisuuden, syrjäytymisen ehkäisyn ja hyvinvoinnin vahvistamisessa. Ammatillisen koulutus tarjoaa mielekkään ja motivoivan, osaamisen kehittämistä tavoitteellisesti tukevan opintopolun kaikille sitä tarvitseville. Vaikka opintopolut ovat yksilöllisiä, opiskelijat ovat osa jotain oppimisyhteisöä. Opiskelijan hyvinvoinnilla on suuri merkitys oppimistulosten saavuttamisessa ja siitä huolehtiminen on oleellinen osa yksilöllisten opintopolkujen toteuttamista. Kynnys koulutukseen hakeutumiseen on matala. Ammatillinen koulutus tukee opiskelijan kasvua ammatillisiksi ja aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi, sekä jatkuvaa kehittymistä ammatillisena. Ammatillisen koulutuksen tarkoituksena on tukea nuoren opiskelijan kasvua yhteiskunnan jäseneksi: osalliseksi, itseään kehittäväksi ja aktiiviseksi toimijaksi omassa elinympäristössään. Ammatillisella koulutuksella on tärkeä tehtävä nuoren osallisuuden tukemisessa ja työelämään valmistamisessa.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät osaamisen asiantuntijaorganisaatioina

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät ovat osaamisen asiantuntijaorganisaatioita, jotka palveluillaan antavat asiakkailleen - yksilöille ja työelämälle – sellaista osaamista, jota ne tarvitsevat. Osaamisen hankkiminen ja osoittaminen suunnitellaan ja toteutetaan oppijan ja työelämän kannalta sopivimmalla tavalla.

Koulutuksen järjestäjien toiminta perustuu tiedolla johtamiseen, vahvoihin kumppanuuksiin sekä kykyyn analysoida ja ennakoida työelämän ja yksilöiden osaamistarpeita eri aikajänteillä. Koulutuksen järjestäjät toimivat asiakas- ja kysyntälähtöisesti, tavoitteellisesti ja kustannustehokkaasti. Ne tukevat asiantuntemuksellaan ja palveluillaan työelämän kehittämistä ja uudistamista, elinikäistä oppimista sekä edistävät työyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvointia. Koulutuksen laatu ja vaikuttavuus ovat korkealla tasolla. Koulutuksen järjestäjät kehittävät jatkuvasti toimintaansa arviointi-, palaute-, ennakointi- ja tutkimustiedon pohjalta vastaten muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin yhdessä keskeisten sidostyhmieniensä kanssa. Niillä on tiiviit ja toimivat työelämäsuhteet. Ammatillisen koulutuksen järjestäjät

näkevät ammatillisen koulutuksen mahdollisuudet laajasti ja toimivat entistä paremmassa yhteistyössä keskenään. Myös kansainvälien toiminta ja koulutusvienti kuuluvat koulutuksen järjestäjien strategiaan. Koulutuksen järjestäjän ja sen toimintayksiköiden osallistumista, yhteisöllisyyttä ja vaikuttamista tukeva ilmapiiri vahvistaa valmiuksia yhteiskunnallisen vastuun kantamiseen ja edistää kestävästä kehitystä.

Laadulla ja laadunhallinnalla on keskeinen rooli ammatillisen koulutuksen eri kouluasteet ja –muodot sisältävässä osaamisjärjestelmässä sekä eri toimijoista (esim. yksityiset ja julkiset koulutuspalvelujen tuottajat, työelämän toimijat, kansalliset ja globaalit toimijat) koostuvissa palveluverkostoissa. Toimijoilla tulee olla yhteinen ymmärrys siitä, miten ammatillisen koulutuksen laatua parhaiten edistetään.

Ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstön pedagoginen sekä ammatti- ja työelämäosaaminen on vahvaa ja sitä uudistetaan jatkuvasti ja suunnitelmallisesti. Opettajat ovat sekä ammattialansa että pedagogiikan asiantuntijoita ja toimivat tiiviissä yhteistyössä työelämän edustajien kanssa. Opettajat rakentavat opintopolkuja, joissa osaamista hankitaan opiskelijan kannalta mielekkäissä, oppimistavoitteiden saavuttamista tukevissa oppimisympäristöissä ja pedagogisilla ratkaisulla, joilla varmistetaan oppimistavoitteiden saavuttaminen. Opetushenkilöstö kehittää suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti omaa työtään ja koulutusorganisaatioiden toimintaa sekä tukee asiantuntemuksellaan yritysten ja työpaikkojen toiminnan kehittämistä.

Ammatillinen koulutus osana koulutuksen ja oppimisen ekosysteemiä/Ammatillisen koulutuksen kansallinen ohjaus laadunhallinnassa

Ammatillinen koulutus on tärkeä osa koulutusjärjestelmää, jossa raja-aidat eri sektoreiden välillä ovat alueilla matalat. Se muodostaa yhdessä koulutusjärjestelmän muiden sektoreiden kanssa saumattoman kokonaisuuden, jonka puitteissa mahdollistetaan ja tuetaan jatkuvaa oppimista.

Ammatillinen koulutus kytkeytyy osaksi erilaisia osaamisen kehittämisen ekosysteemejä. Ammatillisen koulutuksen tulokset ja vaikuttavuus perustuvat vahvoihin ja tiiviisiin kumppanuussuhteisiin keskeisten yhteistyötahojen ja sidosryhmien kanssa. Ammatillinen koulutus on siten tärkeä osa erilaisia osaamisen kehittämisen ekosysteemejä, joissa toimivat niin julkisen palvelun tuottajat kuin yksityiset palveluntuottajat.

Ammatillisen koulutuksen ohjaus ja säätely perustuu läpinäkyvyyteen, yhteistyöhön ja luottamukseen. Koulutuksen järjestäjien ohjauksessa korostuu toiminnan tuloksellisuus, vaikuttavuus ja laatu. Ohjausjärjestelmän keskeiset elementit ovat järjestämislupamenettelyyn perustuva säätelyjärjestelmä ja siihen kiinteästi liittyvä rahoitusjärjestelmä. Koulutuksen järjestäjien ohjauksessa ja säätelyssä hyödynnetään laajasti toimintaympäristöstä ja koulutuksen järjestäjien toiminnasta saatavia tietoja. Säätelyjärjestelmän puitteissa koulutuksen järjestäjillä on laaja toimivalta vastata ja päättää toimintansa organisoimisesta, resurssien käytöstä sekä koulutuksen suuntaamisesta asiakkaiden ja alueiden tarpeiden mukaisesti. Ohjaus- ja rahoitusjärjestelmä muodostaa kokonaisuuden, joka antaa selkeät ja johdonmukaiset puitteet koulutuksen järjestäjien asiakaslähtöiselle, tulokselliselle ja korkealaatuiselle toiminnalle sekä koulutuksen pitkäjänteiselle kehittämiselle. Ohjausjärjestelmä kannustaa koulutuksen laadun jatkuvaan parantamiseen ja toiminnan tehokkuuteen. Ammatillisen koulutuksen kansallisen ohjauksen

tehtävänä on asettaa ammatillista koulutusta ja sen laatua koskevia tavoitteita ja varmistaa niiden saavuttamisen.

1.4. Visio ammatillisen koulutuksen laadunhallinnasta vuonna 2030

Ammatillisen koulutuksen laadunhallinta on edistyksellistä, tuloksellista ja vaikuttavaa ja vakiintunut osa ammatillisen koulutuksen järjestäjien, palveluverkostojen ja eri toimijoiden toimintaa. Laadunhallinnan menettelytavat varmistavat opiskelijoiden, henkilöstön ja työelämän aktiivisen osallistumisen ja osallisuuden toimintaan ja sen kehittämiseen ja näiden tarpeita vastaavat korkealaatuiset ja vaikuttavat palvelut. Ne luovat myös puitteet ammatillisen koulutuksen palvelujen jatkuvalla parantamiselle kohti erinomaisuutta ja sille, että ammatillisen koulutuksen laadunhallinta on kansainvälisesti tunnettua ja arvostettua.

Laadunhallinta on keskeinen johtamisen, ohjauksen ja kehittämisen väline verkostomaisessa koulutuspalvelujen ekosysteemissä, ja sillä on keskeinen rooli kaikki koulutusasteet ja -muodot kattavassa osaamisjärjestelmässä. Ammatillisen koulutuksen laadunhallinnalta edellytetään riittävää joustavuutta, ennakoivuutta ja reagointi- ja uudistumiskykyä nopeasti muuttuvissa, moninaisissa toimintaympäristöissä.

Ammatillisen koulutuksen laadunhallinta kattaa kansallisen tason toimijoiden, koulutuksen järjestäjien, kumppanuuksien, palveluverkostojen ja yksittäisten henkilöiden toiminnan koulutuksen ja muiden palvelujen laadun varmistamiseksi ja edelleen kehittämiseksi. Kaikilla ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on toimivat laadunhallintajärjestelmät, joiden avulla ne varmistavat korkealaatuiset palvelut ja niiden jatkuvan parantamisen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa myös toimintaympäristön muuttuessa. Kumppanuuksien yhteistyössä kukin kumppani toteuttaa omalta osaltaan laadunhallintaa, mutta ammatillisen koulutuksen järjestäjä vastaa viime kädessä koko palveluketjun laadunhallinnasta.

Ammatillisen koulutuksen palveluja tuotetaan kumppanuuksien yhteistyössä, mikä edellyttää, että kumppaneilla on yhteinen ymmärrys laadunhallinnasta, sen tavoitteista sekä siitä, miten laadunhallinnalla parhaiten edistetään ammatillisen koulutuksen laatua. Ammatillisen koulutuksen palveluja tuotetaan enenevässä määrin myös koulutuksen järjestäjistä ja moninaisista toimijoista koostuvissa palveluverkostoissa. Koulutuksen verkostomainen järjestäminen edellyttää sen selkiyttämistä, mitä laatu tarkoittaa eri toimijoiden ja asiakkaiden näkökulmasta ja kenellä on viime kädessä vastuu laadunhallinnasta. Laadun varmistaminen ja kehittäminen kohti erinomaisuutta ja tasalaatuisuutta on myös olennainen osa jokaisen ammatillisen koulutuksen parissa toimivan työtä ja laadunhallinnan tulee tukea ja innostaa eri toimijoita laadun jatkuvaan parantamiseen. Laadunhallinnan kehittäminen yhdessä ammatillisen koulutuksen eri tasoilla ja toimintaympäristöissä toimivien kesken tukee yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Yhtenäinen laatukulttuuri ja se tunnistaminen luo osaltaan pohjaa laadunhallinnan tuloksellisuudelle ja vaikuttavuudelle.

Ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan keskeisiä periaatteita ovat:

- asiakaslähtöisyys
- innovatiivisuus, uudistumiskyky ja toisilta oppiminen.
- joustavuus, ennakoivuus ja reagoitukyky

- tietoon pohjautuva päätöksenteko ja jatkuva parantaminen,
- tasalaatuisuus ja erinomaisuuteen pyrkiminen,
- luottamus, toiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys

Laadunhallintaa ja sen kehittämistä ohjaavat valtioneuvoston, opetus- ja kulttuuriministeriön, muiden hallinnonalojen, työelämän ja alueiden ammatilliseen koulutukseen liittyvät linjaukset sekä Euroopan Unionin ammatillisen koulutuksen kehittämistä koskevat linjaukset. Laadunhallintaa kehitetään yhdensuuntaisesti eri koulutusasteilla, ottaen huomioon niiden erityispiirteet ja varmistamalla ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan yhdensuuntaisuus työelämässä käytettyjen laadunhallintajärjestelmien kanssa. Laadunhallinnan avulla koulutuspalveluja tuottavat palveluverkostot varmistavat yhdessä sidosryhmiensä kanssa korkealaatuisten koulutuspalvelujen ja niitä tukevien palvelujen tuottamisen yksilöllisesti eri asiakasryhmille ja asiakkaille erilaisissa oppimisympäristöissä ja -tilanteissa. Laadunhallinnan perustana on relevantti, kattava ja ajantasainen tietoperusta, jota uudistetaan hallitusti toimintaympäristön muutosten suuntaisesti. Digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet tiedon tehokkaaseen ja ajantasaiseen keräämiseen ja analysointiin on hyödynnetty mahdollisimman täysimääräisesti.

Ammatillisen koulutuksen koulutuspoliittiset ohjausvälineet varmistavat osaltaan koulutuksen laatua ja tukevat laadun jatkuvaa parantamista. Ohjausvälineitä käytetään ennalta määritellyin ja läpinäkyvin periaattein. Ammatillisen koulutuksen laadunhallintaa kehitetään ja toteutetaan tiiviissä yhteistyössä kaikkien keskeisten toimijoiden ja sidosryhmien kanssa painottaen koulutuksen tuloksia. Ammatillisen koulutuksen eri toimijat ja palveluverkostot asettavat yhdessä sidosryhmiensä kanssa koulutuksen laatua koskevat tavoitteet kansallisten linjausten pohjalta sekä määrittävät laadunhallinnan periaatteet ja kokonaisuuden. Näiden tehtävänä on myös tunnistaa kussakin tilanteessa sopivat laadunhallinnan toimintamallit ja menettelyt, varmistaa niiden toteutuminen ja arviointi, ja näin lisätä toimintansa tehokkuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Ammatillisen koulutuksen laadunhallinta sisältää sekä toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten ennakoinnin, arvioinnin että palveluiden vaikuttavuuden arvioinnin ja jatkuvan parantamisen. Omaa toimintaa parannetaan ennakkoivasti, joustavasti ja innovatiivisesti tulosten, muun tiedon ja toimintaympäristössä yhä nopeammassa syklissä tapahtuvien muutosten pohjalta. Kokonaisarkkitehtuurin kehittymisen, tietojärjestelmien ja digitaalisten menetelmien avulla eri tasoilla toimivilla on käytössään ajantasaista, laaja-alaista ja relevanttia tietoa laadunhallinnan johtamisen, ohjauksen ja kehittämisen tueksi.

Toisilta oppimista edistetään aktiivisesti kansallisesti ja kansainvälisesti ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kehittämiseksi globaalissa toimintaympäristössä. Laadunhallintaa kehitetään yhteistyössä erilaisissa toimintaympäristöissä toimivien kansainvälisten kumppanien kanssa myös uudenlaisten, innovatiivisten lähestymistapojen ja menettelytapojen käyttöön ottamiseksi. Laadunhallinta tukee koulutuksen kansainvälistä vertailtavuutta ja tiedonvaihtoa laadunhallintajärjestelmistä ja tuloksista. Tutkintojen yhteisen viitekehyksen, opintosuoritusten siirtojärjestelmän käyttö ja liikkuvuuden edistäminen edellyttävät avoimuutta ammatillisen koulutusjärjestelmien laadusta luottamuksen synnyttämiseksi.

2. Strategiset linjaukset vuoteen 2030

Ammatillisen koulutuksen laatustrategia linjaa kokonaisvaltaisesti laadunhallintaa. Strategisten linjausten tavoitteena on tukea laadunhallinnan eri vaiheissa olevia toimijoita johtamaan ammatillisen koulutuksen laadunhallintaa. Tavoitteena on myös tukea systemaattista, ennakoivaa, asiakaslähtöistä ja kokonaisvaltaista laadunhallintaa kaikilla ammatillisen koulutuksen toimijatasoilla, palveluverkostoissa ja kumppanuusyhteistyössä. Strategiset linjaukset kannustavat eri vaiheissa olevia toimijoita laadunhallintaan ja sen jatkuvaan parantamiseen yhä nopeammin muuttuvassa toimintaympäristössä. Strategisilla linjauksilla turvataan osaltaan ammatillisen koulutuksen tasalaatuisuus.

Laadunhallinnan keskeisiä lähtökohtia ovat laadunhallinnan kokonaisuus, asiakaslähtöisyys, jatkuva parantaminen kohti erinomaisuutta, tietoon perustuva päätöksenteko, ohjaus ja johtaminen sekä tulokset, osaaminen ja tuloshakuisuus. Esitetyt strategiset linjaukset muodostavat kokonaisuuden, jolla johdetaan ammatillisen koulutuksen laadunhallintaa kokonaisvaltaisesti ja pitkäjänteisesti. Strategiset linjaukset viedään käytäntöön kunakin ajanjaksona keskeisten koulutuspoliittisten linjausten ja toimintaympäristön muutosten pohjalta valittujen kehittämistoimien avulla.

Seuraavassa esitetään Ammatillisen koulutuksen laatustrategiatyöryhmän ehdotus **ammattillisen koulutuksen laatustrategian linjauksiksi ja niihin liittyviksi kehittämistoimiksi** ammatillisen koulutuksen laadun varmistamiseksi ja parantamiseksi. Strategisia linjauksia ja niiden toteutumista tarkastellaan kolmen vuoden välein ja strategiaa päivitetään tarvittaessa seurannan ja toimintaympäristön muutosten pohjalta.

LAADUNHALLINNAN KOKONAISUUS

Laadunhallinta on kokonaisvaltaista ja systemaattista kaikilla ammatillisen koulutuksen toimijatasoilla, palveluverkostoissa ja kumppanuusyhteistyössä. Laadunhallinta on kiinteä osa jokaisen ammatillisen koulutuksen parissa toimivan työtä.

Linjaukset strategiakaudelle

- Opetus- ja kulttuuriministeriö varmistaa, että laadunhallinta muodostaa selkeän, ammatillisen koulutuksen tavoitteiden saavuttamista tukevan kokonaisuuden.
- Opetushallinto² kehittää ammatillisen koulutuksen ohjausvälineitä (mm. säätely- ja rahoitusjärjestelmät, tutkintojärjestelmä, informaatio-ohjaus, seuranta ja arviointi) siten, että ne ovat läpinäkyviä ja tukevat yhdensuuntaisesti laadun varmistamista ja jatkuvaa parantamista. Opetushallinnon toimijat vastaavat työnjakonsa mukaisesti laadunhallinnasta, sen kehittämisestä ja koulutuksen järjestäjien tukemisesta.
- Yhteistyö eri toimijoiden välillä on laadunhallinnassa tiivistä.
- Opetushallinto toimii aktiivisesti eurooppalaisessa yhteistyössä ja vaikuttaa ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kehittämiseen Euroopan unionissa.

² Opetushallinnolla tarkoitetaan tässä yhteydessä opetus- ja kulttuuriministeriötä, Opetushallitusta ja Kansallista koulutuksen arviointikeskusta.

- Ammatillinen koulutus on jatkuvaa oppimista ja osaamista edistävää, ja osa eri koulutusasteet ja -muodot sisältävästä osaamisjärjestelmästä. Ammatillisen koulutuksen laadunhallinta on yhdensuuntaista muun koulutusjärjestelmän toimijoiden kanssa.
- Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ja koulutuksen järjestäjillä on systemaattiset menettelytavat seurata ja arvioida toimintaedellytysten riittävyttä.
- Opetushallitus vastaa lakisääteisten tehtäviensä puitteissa ammatillisen koulutuksen kehittämisestä ja laadunvarmistuksesta/laadusta mm. päättämällä tutkinnon ja koulutuksen perusteista, kehittämällä ammatillista koulutusta, tuottamalla koulutusta koskevaa tietoa, edistämällä kansainvälistymistä ja toimialaansa kuuluvan toiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta sekä seuraamalla toiminnan järjestämistä sekä hoitamalla opetus- ja kulttuuriministeriön määrittämiä muita tehtäviä.
- Opetushallitus toimii ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kansallisena koordinaatiopisteenä ja tukee aktiivisesti EQAVET-verkoston työohjelman toteuttamista, edistää EQAVET-viitekehityksen kehittämistä ja käytäntöön viemistä kansallisesti kehittämällä yhteistyössä sidosryhmien kanssa laadunhallintaa, sen menetelmiä ja välineitä kansalliseen ja koulutuksen järjestäjien käyttöön. Koordinaatiopiste välittää tietoa laadunhallinnasta, hyvistä käytännöistä sekä EQAVET-verkoston toiminnasta kansallisesti ja kansainvälisesti sekä tukee EQAVET-verkoston toiminnan itsearviointia ja sen tulosten pohjalta tapahtuvaa laadun parantamista.
- Työelämätoimikunnat vastaavat osana kansallista laadunhallintaa näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadun varmistamisesta ja osallistuvat aktiivisesti tutkintorakenteen, ammatillisten tutkintojen ja niiden perusteiden sekä näyttöjen ja osaamisen arvioinnin laadun kehittämiseen.
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus tuottaa arviointitietoa koulutuksen laadun kehittämisen tarpeisiin ja tukee koulutuksen järjestäjiä arviointia ja laadunhallintaa koskevissa asioissa, joka sisältää muun muassa arviointiosaamisen, arvioinnin lähestymistapojen, mallien ja menetelmien sekä kriteereiden ja mittareiden kehittämisen.
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on toimivat laadunhallinnan menettelyt ja laadunhallintajärjestelmä. Koulutuksen järjestäjä vastaa järjestämiensä tutkintojen, koulutuksen, oppimisympäristöjen, oppimiskäytäntöjen ja muun toiminnan laadusta ja laadunhallinnan jatkuvasta parantamisesta sekä laadunhallinnan johtamisesta.
- Koulutuksen järjestäjät varmistavat, että osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma on osa koulutuksen järjestäjän laadunhallintajärjestelmää.
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjä varmistaa, että laadunhallinta on yhdensuuntaista omistajayhteisön tai -yhteisöjen laadunhallintaan liittyvien tavoitteiden ja linjausten kanssa. Omistajaohjaus sisältää myös laadunhallinnan ohjauksen.
- Kumppanuusyhteistyössä kukin kumppani toteuttaa omalta osaltaan laadunhallintaa, mutta ammatillisen koulutuksen järjestäjä vastaa viime kädessä koko palveluketjun laadunhallinnasta. Kumppanuusyhteistyössä edellytetään yhteistä ymmärrystä laadunhallinnasta, sen tavoitteista sekä siitä, miten laadunhallinnalla parhaiten edistetään ammatillisen koulutuksen laatua.

- Koulutuksen verkostomainen järjestäminen ja toimiminen palveluverkostoissa edellyttää sen selkiyttämistä, mitä laatu tarkoittaa eri toimijoiden ja asiakkaiden näkökulmasta ja kenellä on viime kädessä vastuu laadunhallinnasta.

KEHITTÄMISTOIMET VUOSINA 2020-2023

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus

- ➔ Opetus- ja kulttuuriministeriö kehittää ja ottaa käyttöön yhdessä koulutuksen järjestäjien ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa kriteeristön ammatillisen koulutuksen toiminnallisten ja taloudellisten järjestämisedellytysten arviointiin sekä kehittää menettelytapoja, joilla tuetaan koulutuksen järjestäjiä järjestämisedellytysten vahvistamisessa.
- ➔ Opetus- ja kulttuuriministeriö kehittää ja vahvistaa koulutuksen järjestäjien järjestämisedellytysten arvioinnin tuloksiin perustuvaa ohjausta ja päätöksentekoa ja kehittää edelleen toiminnanohjauksen sähköisiä välineitä sekä tiedon käyttöä siten, että se tukee järjestämisedellytysten arviointia ja siihen liittyvää päätöksentekoa.
- ➔ Opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan suhteessa voimassa olevaan lainsäädäntöön.
- ➔ Opetushallitus toteuttaa Opetus- ja kulttuuriministeriön määrittämät kansalliset laadunhallinnan kehittämistehtävät esim. kansallisten palautejärjestelmien tuottaman tiedon tuottamisen ja jalostamisen koulutuksen järjestäjien käyttöön.
- ➔ Opetushallitus toteuttaa Euroopan komission ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kansallisille koordinaatiopisteille kohdennetussa erillishaussa hyväksytyin projektin ja siihen liittyvät aktiviteetit yhdessä hakemuksessa mainittujen keskeisten sidosryhmien ja muiden kansallisten laadunhallinnan koordinaatiopisteiden kanssa. (nykyinen arviointivaiheessa)
- ➔ Opetushallitus edistää laadunhallinnan vaikuttavuutta kohdentamalla valtionavustusta hankeverkostoille erityisesti sen edistämiseen, että laadunhallinta on kiinteä osa jokaisen ammatillisen koulutuksen parissa toimivan työtä.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

- ➔ Kansallinen koulutuksen arviointikeskus toteuttaa ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallintajärjestelmien arvioinnin vuosina 2021-2022 ja laatii suunnitelman siitä, miten ja millä aikasyklillä laadunhallintajärjestelmien arvioinnit toteutetaan strategiakaudella.
- ➔ Kansallinen koulutuksen arviointikeskus on mukana EQAVET-verkoston toiminnassa arvioinnin asiantuntijaorganisaationa.

Koulutuksen järjestäjät

- ➔ varmistavat, että laadunhallinta kattaa koulutuksen järjestäjän koko toiminnan.

- ➔ johto varmistaa, että laadunhallintajärjestelmä on uuden lainsäädännön linjausten mukainen.
- ➔ varmistavat laadunhallinnan kumppanuusyhteistyössä mm. työpaikalla oppimisessa.
- ➔ varmistavat, että opetus- ja muun henkilöstön, johdon ja työpaikkaohjaajien osaaminen on riittävää ja ajantasaista.
- ➔ johto tukee omalla toiminnallaan laatukulttuurin kehittymistä organisaatiossa mm. lisäämällä osallisuutta ja osallistumista organisaation laadunhallintaan sekä kehittämällä johdon ja henkilöstön laadunhallintaosaamista.

ASIAKASLÄHTÖISYYS

Laatua ja laadunhallintaa kehitetään eri asiakasryhmien tarpeiden ja odotusten pohjalta ja asiakkailla on aktiivinen rooli niiden kehittämisessä. Laadunhallinta tuottaa lisäarvoa asiakkaille ammatillisen koulutuksen kaikilla tasoilla, kumppanuusyhteistyössä ja verkostoissa.

Linjaukset strategiakaudelle

- Asiakkuuksien hallinta on kokonaisvaltaista, koordinoitua ja tavoitteellista. Laatua ja laadunhallintaa koskevista tavoitteista ja linjauksista viestitään henkilöstölle, asiakkaille ja muille sidosryhmille.
- Ammatillisen koulutuksen toimijoilla on laatukulttuuri, joka tukee asiakaslähtöistä toimintaa, palvelukulttuuria ja hyvinvointia. Laatukulttuurissa korostuu yhdessä tekeminen.
- Ammatillisen koulutuksen toimijat ja palveluverkostot suuntaavat joustavasti ja ennakoivasti toimintaansa ja palvelutarjontaansa eri asiakasryhmien (esim. koulutuksen järjestäjät, työelämä, opiskelijat) ja sidosryhmien tarpeiden ja odotusten sekä toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten pohjalta.
- Ammatillisen koulutuksen toimijat tekevät tiivistä yhteistyötä työnjakonsa puitteissa tuottaakseen lisäarvoa asiakkaille ammatillisen koulutuksen kaikilla tasoilla, kumppanuusyhteistyössä ja palveluverkostoissa.
- Ammatillisen koulutuksen toimijat tunnistavat asiakkaiden tarpeiden pohjalta, minkä toimijoiden, kumppanuuksien tai verkostojen kanssa edistetään parhaiten ammatillisen koulutuksen laatua ja laadunhallintaa ja tuotetaan asiakkaiden tarpeita vastaavat palvelut.
- Ammatillisen koulutuksen toimijat osallistavat henkilöstön, opiskelijat, työelämän, muut asiakkaat ja keskeiset sidosryhmät palvelutarjontansa suunnitteluun ja kehittämiseen sekä laadunhallintaan ja siihen liittyvien palvelujen tuottamiseen.
- Ammatillisen koulutuksen laadunhallinnassa on käytössä yhtenäiset toimintaperiaatteet, prosessit ja menettelytavat, jotka edistävät koulutuksen laadulle ja laadunhallinnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

- Ammatillisen koulutuksen toimijat hyödyntävät palautetietoa palvelutarjontansa ja toimintansa kehittämisessä.
- Opetushallinto kehittävät yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa laadunhallinnan ja sen kehittämisen tueksi työvälineitä ja tukimuotoja eri vaiheissa laatutyötä oleville koulutuksen järjestäjille ja palveluverkostoille.
- Koulutuksen järjestäjät ottavat työelämän käyttämät laadunhallinta- ja johtamisjärjestelmät huomioon laadunhallintajärjestelmiensä kehittämisessä.

KEHITTÄMISTOIMET VUOSINA 2020-2023

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus

- ➔ Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus tukevat opettajuuden muutosta ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin kehittymistä yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa.
- ➔ Opetushallitus kehittää yksilöllisiin, joustaviin opintopolkuihin liittyvää laadunhallintaa ja niiden seurantaan vuoden 2019 aikana toteutettavan selvityksen tulosten ja muun seurantatiedon pohjalta sekä järjestää näihin liittyvien hyvien käytäntöjen ja tulosten levitystilaisuuden.
- ➔ Opetushallitus tukee koulutuksen järjestäjiä kehittämällä yhdessä keskeisten sidosryhmien kanssa ennakoivasti palveluketjujen, kumppanuuksien ja palveluverkostojen laadunhallintaa lisäarvon tuottamiseksi eri asiakasryhmille.
- ➔ Opetushallitus välittää aktiivisesti tietoa eri asiakas- ja sidosryhmille kansallisesta ja kansainvälisestä laadunhallinnan kehittämisestä monikanavaisesti esim. verkkosivuilla, järjestämällä yhdessä koulutuksen järjestäjien kanssa kansallisen laatuverkoston kokoontumisia ja tukemalla muilla tavoilla laadunhallinnan verkostomaista kehittämistä sekä osallistumalla aktiivisesti EQAVET-verkoston toimintaan.
- ➔ Opetushallitus edistää vaikuttavuutta kohdentamalla valtionavustusta hankeverkostoille kehitettyjen palveluketjujen, kumppanuuksien ja palveluverkostojen laadunhallinnan menetelmien ja työvälineiden käytön kehittämiseen.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

- ➔ toteuttaa ensimmäisen uudistetun arviointimallin ja -prosessin mukaisen ammatillisen koulutuksen laadunhallintajärjestelmien arvioinnin yhteistyössä asiakkaiden kanssa vuosina 2021-2022.
- ➔ pilotoi ja ottaa käyttöön uuden oppimistulosten arviointijärjestelmän.
- ➔ tukee koulutuksen järjestäjiä arviointitiedon hyödyntämisessä, arviointiosaamisen kehittämisessä ja arviointimenetelmien soveltamisessa osana laadunhallintaa.

Koulutuksen järjestäjät

- ➔ koulutustarjonnan suunnittelu on ennakoivaa ja kysyntälähtöistä.
- ➔ on menettelytapoja, joilla tuetaan yksilöiden osaamisen uudistamista työuran eri vaiheissa tarjoamalla joustavasti opiskelijoiden tarpeisiin, edellytyksiin ja elämäntilanteisiin sopivia tapoja osaamisen kehittämiseen.
- ➔ varmistavat opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen sujuvuuden opintojen eri vaiheissa.
- ➔ varmistavat osana laadunhallintajärjestelmänsä, että kaikki opiskelijat saavat tarpeidensa ja edellytystensä kannalta laadukasta koulutusta, opetusta, ohjausta ja tukipalveluja eri oppimisympäristöissä tutkinnon perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi.
- ➔ kehittävät ja ottavat käyttöön menettelytapoja, joilla edistetään uudenlaista opettajuutta ja yhdessä tekemisen toimintakulttuuria
- ➔ tukevat palveluillaan uusien työpaikkojen ja yritysten syntymistä sekä ammatinharjoittajiksi ryhtymistä.

JATKUVA PARANTAMINEN KOHTI ERINOMAISUUTTA

Ammatillisen koulutuksen toimijat uudistavat systemaattisesti ja ennakoivasti toimintaansa vastatakseen toimintaympäristön muuttuviin vaatimuksiin. Toimijoilla ja koko osaamisjärjestelmällä on kyky tunnistaa muutostarpeita sekä uudistaa ja kehittää niiden pohjalta laadunhallintaa. Laadun parantaminen ja kehittäminen perustuvat jatkuvaan oppimiseen ja toiminnan kehittämiseen kohti erinomaisuutta.

Linjaukset strategiakaudelle

- Opetushallinto kehittää ammatillisen koulutuksen ohjauksen ja kehittämisen välineitä ja niihin liittyviä toimintaperiaatteita sekä tietoperustaa siten, että ne ovat läpinäkyviä ja tukevat koulutuksen laadun jatkuvaa parantamista kohti erinomaisuutta.
- Ammatillisen koulutuksen toimijoiden laadunhallintajärjestelmät kattavat EQAVET-laatuympyrän eri vaiheet ja sisältävät prosesseja ja menettelytapoja muutuskäytännön vahvistamiseen ja jatkuvan, ketterän uudistamisen ja parantamisen edistämiseen kohti erinomaisuutta.
- Laadunhallinnan johtaminen on tavoitteellista, tulevaisuuteen suuntautunutta, innostavaa ja vastuullista.
- Ammatillisen koulutuksen toimijat tiivistävät yhteistyötä laadunhallinnassa perusopetuksen, lukiokoulutuksen, korkea-asteen ja muiden hallinnonalojen toimijoiden kanssa tavoitteena yhdensuuntaistaa menettelytapoja ja edistää toinen toisiltaan oppimista ja uudistumista. Yhteistyötä laadunhallinnassa tiivistetään myös opetushallinnon sisällä.

- Ammatillisen koulutuksen toimijat osallistuvat aktiivisesti ja aloitteellisesti laadunhallinnan, arvioinnin ja laadun kehittämiseen ja parantamiseen yhdessä kansallisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa.
- Ammatillisen koulutuksen toimijat kehittävät menetelmiä laadunhallinnan hyvien käytäntöjen tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi, ja toinen toisilta oppimista edistetään toimimalla laadunhallintaa kehittämissä verkostoissa ja kehittämishankkeissa.
- Ammatillisen koulutuksen toimijat kehittävät ja muuttavat tarvittaessa prosesseja ja menettelytapoja asiakkaiden muuttuneiden tarpeiden, seuranta-, arviointi- ja tulostiedon ja/tai toimintaympäristön muutosten pohjalta.
- Ammatillisen koulutuksen toimijat kehittävät yhteistyössä sidosryhmien kanssa laadunhallinnan menettelytapoja, joilla voidaan toimia ennakoivasti ja ennaltaehkäisevästi.
- Ammatillisen koulutuksen toimijoilla on kattavasti menettelytapoja innovatiivisuuden ja uudistumiskyvyn edistämiseksi.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja koulutuksen järjestäjät hyödyntävät ammatillisesta koulutuksesta rahoituksesta toiminnasta saatavaa informaatiota koulutuksen laadun arvioinnissa ja parantamisessa.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus tukevat systemaattisesti ja pitkäjänteisesti eri vaiheissa olevien koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan uudistamista, kehittämistä ja parantamista itsearvioinnin, vertaisoppimisen ja -arvioinnin, kannustamisen ja palkitsemisen avulla.

KEHITTÄMISTOIMET VUOSINA 2020-2023

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus

- ➔ Opetushallinto kannustaa laadun jatkuvaan parantamiseen kehittämällä laadunhallinnan eri vaiheissa oleville erilaisia kannustustapoja.
- ➔ Opetushallinto varmistaa tutkintojärjestelmän toimivuuden, joustavuuden ja työelämävastaavuuden kehittämällä tutkintojärjestelmää sekä koulutuksen ja tutkinnon perusteiden laadintaa, toimeenpanon tukea ja seurantaa.
- ➔ Opetushallitus kehittää yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa laadunhallinnan uudistamisen, kehittämisen ja parantamisen tueksi työvälineitä ja tukimuotoja eri vaiheissa laatutyötä oleville koulutuksen järjestäjille. Kokonaisuus sisältää itsearvioinnin, vertaisoppimisen ja -arvioinnin käytön tuen, hyvien käytäntöjen tunnistamisen ja levittämisen ja laadunhallintaan kannustamisen.
- ➔ Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus tiivistävät yhteistyötä yhteisiin eurooppalaisiin välineisiin liittyvässä laadunvarmistuksessa ja laadun parantamisessa sovittujen linjausten pohjalta.
- ➔ Opetushallitus kehittää aktiivisesti ammatillisen koulutuksen laadunhallintaa ja kansallisen koordinaatiopisteen toimintaa vastamaan EQAVET+ suositusta ja kansallisille yhteyspisteille asetettuja tavoitteita ja tehtäviä, osallistumalla EQAVET-laatuverkoston toimintaan ja tiivistämällä yhteistyötä muiden kansallisten koordinaatiopisteiden kanssa.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

- ➔ Kansallinen koulutuksen arviointikeskus tuottaa tietoa hyvistä käytännöistä osana kansallista arviointia (esim. ammatillisen koulutuksen laadunhallintajärjestelmien arviointi, oppimistulosten arviointi, teema- ja järjestelmäarviointit) ja viestii niistä julkaisuissa, tilaisuuksissa ja verkostoissa.
- ➔ Kansallinen koulutuksen arviointikeskus tukee koulutuksen järjestäjiä arviointitiedon hyödyntämisessä, arviointiosaamisen kehittämisessä ja arviointimenetelmien soveltamisessa osana laadunhallintaa.

Koulutuksen järjestäjät

- ➔ varmistavat, että koulutusorganisaatiossa ja kumppanuus- ja palveluverkostoissa on yhteinen ymmärrys laadusta ja laadunhallinnasta sekä niihin liittyvistä tavoitteista ja linjauksista.
- ➔ kehittävät ja parantavat laadunhallintaansa yhdessä muiden toimijoiden ja kuulumalla laadunhallinnan kehittämistä tukevaan verkostoon tai verkostoihin.
- ➔ Koulutuksen järjestäjällä on menettelytavat muutostilanteissa johtamiseen.

TIETOOON PERUSTUVA PÄÄTÖKSENTEKO, OHJAUS JA JOHTAMINEN

Ammatillisen koulutuksen ohjaus, johtaminen ja päätöksenteko perustuvat kaikilla tasoilla tarkoituksenmukaiseen, luotettavaan ja monipuoliseen ennakointi-, arviointi-, seuranta- ja tulostietoon sekä muuhun tietoperustaan. Ammatillisen koulutuksen toimijoilla on kyky tuottaa, analysoida, jalostaa ja käyttää tietoa päätöksenteossa ja toiminnan uudistamisessa.

Linjaukset strategiakaudelle

- Opetushallinto kehittää edelleen ammatilliseen koulutukseen yhtenäistä, käyttäjien tarpeita vastaavaa ja vuorovaikutteisuutta tukevaa tietoarkkitehtuuria ohjauksen, seurannan, johtamisen ja päätöksenteon tueksi yhteistyössä koulutuksen järjestäjien ja muiden sidosryhmien kanssa. Opetushallinto varmistaa tietojärjestelmien yhteen toimivuuden.
- Koulutuksen järjestäjä arvioi systemaattisesti järjestämiään tutkintoja, koulutusta ja muuta toimintaa sekä niiden laatua ja vaikuttavuutta. Koulutuksen järjestäjä osallistuu säännöllisesti ulkopuoliseen toimintansa ja laadunhallintajärjestelmiensä arviointiin.
- Opetushallinnon toimijat varmistavat, että tietojärjestelmät ja tiedonhallinnan menettelyt noudattavat tietosuojalainsäädäntöä.
- Opetushallinnon toimijat ovat määritelleet periaatteet ja menettelytavat, joilla ne varmistavat, että arvioinnin ja seurannan tuottama tieto on tarkoituksenmukaista ja, että niiden tuloksia ja muuta tietoa voidaan käyttää nykyistä tehokkaammin koulutuksen laadun ja laadunhallinnan kehittämiseen eri toimijatasoilla.

- Opetushallinnon toimijoilla on kattava palautejärjestelmä, joka palvelee päätöksenteon ja toiminnan kehittämistä eri toimijatasoilla. (esim. AMIS-palaute, työelämäpalaute, kumppanuus- ja sidosryhmäpalaute, vertailutieto)
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus tuottaa riippumatonta arviointitietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen kehittämistä varten.
- Koulutuksen järjestäjät tekevät tarvittaessa seuranta-, arviointi- ja tulostiedon pohjalta päätöksen kehittämistoimista yhdessä opetushenkilöstön, opiskelijoiden ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa.
- Päätöksentekijät kaikilla tasoilla käyttävät monipuolisesti tietoa sekä sisäisestä että ulkoisesta toimintaympäristöstä ja niissä tapahtuvista muutoksista.
- Opetushallinto varmistaa tietojärjestelmien tietoturvallisuuden.

KEHITTÄMISTOIMET VUOSINA 2020-2023

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus

- ➔ kehittävät sähköisiä tietojärjestelmiään siten, että niiden avulla saadaan toiminnan ohjaamisen, johtamisen ja kehittämisen edellyttämää vertailutietoa.
- ➔ hyödyntää ennakoinnista ja tietojärjestelmistä saatavaa tietoa osaamisen kuvaamisessa.
- ➔ tuottavat ennakointitietoa koulutuksen järjestäjien käyttöön
- ➔ parantavat olemassa olevan laadullisen ja määrällisen ennakointitiedon ja muun tietoperustan käyttöä hallinnon päätöksenteossa.
- ➔ tiivistävät yhteistyötä yhteisiin eurooppalaisiin välineisiin liittyvässä laadunvarmistuksessa ja laadun parantamisessa sovittavien linjausten pohjalta
- ➔ Opetushallitus ylläpitää kansallisia palautejärjestelmiä ja kehittää niitä edelleen asiakaspalautteen pohjalta yhdessä koulutuksen järjestäjien ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa sekä varmistaa, että kansallinen palautejärjestelmä on kattava ja tuottaa tietoa eri käyttäjien tarpeisiin.
- ➔ Opetushallitus kehittää osana koordinaattipisteen projektia valmistuneiden sijoittumisen laadullisen ja määrällisen seurantatiedon hyödyntämistä kansallisella ja koulutuksen järjestäjien tasolla laadun ja laadunhallinnan jatkuvassa parantamisessa.
- ➔ Opetushallitus kehittää tulosten ja muun tiedon pohjalta menettelytapoja toiminnan ja prosessien vaikuttavuuden edistämiseksi.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

- ➔ tuottaa arviointi-, seuranta- ja tulostietoa opetushallinnon, koulutuksen järjestäjien ja sidosryhmien käyttöön.
- ➔ tuottaa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymän arviointisuunnitelman mukaisesti tietoa ammatillisen koulutuksen toimijoille päätöksenteon, linjausten ja laadun kehittämisen tueksi.
- ➔ osallistaa koulutuksen järjestäjät ja muut arvioinnin hyödynsaajat arviointien suunnitteluun, toteuttamiseen ja tulkintaan sen varmistamiseksi, että arviointien tuottama tieto on tarkoituksenmukaista ja sitä voidaan hyödyntää laadun kehittämisessä.
- ➔ hyödyntää tietojärjestelmistä (Koski, eHOKSm Vipunen, AMIS-palautte jne.) saatavaa tietoa osana kansallista arviointia (esim. ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallintajärjestelmien arviointi, oppimistulosten arviointi jne.).
- ➔ hankkii palautetta arviointitoiminnastaan (esim. ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallintajärjestelmien arviointi, oppimistulosten arviointi jne.) ja hyödyntää sitä arviointien ja arviointimenetelmien kehittämisessä.

Koulutuksen järjestäjät

- ➔ tehostavat ja parantavat olemassa olevan laadullisen ja määrällisen ennakkointitiedon ja muun tietoperustan käyttöä päätöksenteossa.
- ➔ kehittävät sähköisiä tietojärjestelmiään siten, että niiden avulla saadaan toiminnan ohjaamisen, johtamisen ja kehittämisen edellyttämää vertailutietoa
- ➔ tekevät tarvittaessa arviointitulosten ja palautetiedon pohjalta päätöksen kehittämistoimista yhdessä opetus- ja ohjaushenkilöstön, opiskelijoiden ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa.
- ➔ varmistavat, että tuotettu, hankittu, jalostettu ja käytettävissä oleva tieto muodostaa yhteen toimivan kokonaisuuden, joka tuottaa tietoa myös kansallisiin sekä muihin määriteltyihin tarpeisiin.

TULOKSET, OSAAMINEN JA TULOSHAKUISUUS

Yksilöiden, työelämän ja yhteiskunnan tarpeita vastaavan osaamisen tuottaminen on ammatillisen koulutuksen keskeinen tehtävä. Ammatillisen koulutuksen toimijat asettavat selkeät tavoitteet toiminnalle ja laadunhallinnalle. Tuloksia seurataan ja arvioidaan suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Tulokset ovat lähtökohtana uusien tavoitteiden asettamiselle ja toiminnan parantamiselle.

Linjaukset strategiakaudelle

- Ammatillinen koulutus vahvistaa yksilöiden osaamista ja hyvinvointia elämäkaaren eri vaiheissa, kehittää työ- ja elinkeinoelämää ja vastaa sen osaamistarpeisiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yksilöiden välisiin eroihin valmiuksissa.

- Ammatillisen koulutuksen toimijat asettavat tavoitteet koulutuksen laadulle ja vaikuttavuudelle, varmistavat niiden toteutumisen ja kehittävät niitä kohti erinomaisuutta ja tasalaatuisuutta.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö tekee kansallisen arviointi-, seuranta- ja muun tulostiedon sekä laadunhallintajärjestelmien arviointien tulosten pohjalta strategisia linjauksia ammatillisen koulutuksen laadun ja laadunhallinnan kehittämiseksi.
- Opetushallitus kehittää laadunhallintajärjestelmien arviointien tulosten ja muun arviointi-, tulos- ja seurantatiedon pohjalta ammatillisen koulutuksen laadunhallintaa ja tukee koulutuksen järjestäjiä laadunhallinnan edelleen kehittämisessä.
- Opetushallinto ja koulutuksen järjestäjät julkistavat keskeiset koulutuksen laatua ja vaikuttavuutta koskevat tulokset ja varmistavat, että tulokset ovat sidosryhmien saatavilla (esim. www-sivuilla) ottaen huomioon tietosuojalainsäädännön vaatimukset.
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus julkistaa keskeiset osaamista ja laadunhallintajärjestelmien tilaa kuvaavat tulokset ja varmistaa, että tulokset ovat sidosryhmien saatavilla (esim. www-sivuilla) ottaen huomioon tietosuojalainsäädännön vaatimukset.
- Tulokset ovat lähtökohtana toiminnan ja koulutuspalvelujen kehittämiseksi sekä uusien tavoitteiden asettamiselle kaikilla ammatillisen koulutuksen toimijatasoilla.

KEHITTÄMISTOIMET VUOSINA 2020-2023

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus

- ➔ Opetus- ja kulttuuriministeriö tekee kansallisen arviointi-, seuranta- ja muun tulostiedon sekä työelämätoimikunnilta saamiensa vuosittaisten raporttien pohjalta strategisia linjauksia ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi.
- ➔ Opetus- ja kulttuuriministeriö tekee kansallisen vuosien 2021-2023 laadunhallintajärjestelmien arvioinnin pohjalta strategisia linjauksia ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kehittämiseksi.
- ➔ Opetushallitus kehittää vuosien 2021-2022 laadunhallintajärjestelmien arvioinnin tulosten pohjalta ammatillisen koulutuksen laadunhallintaa ja tukee koulutuksen järjestäjiä laadunhallinnan edelleen kehittämisessä.
- ➔ Opetushallitus määrittelee osana tutkinnon perusteita ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet.
- ➔ Opetushallitus seuraa oppimistuloksia ja ennakoii toimintaympäristön muutoksia sekä kehittää koulutuksen ja tutkinnon perusteita niiden pohjalta.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

- ➔ määrittelee osana ammatillisen koulutuksen laadunhallintajärjestelmien arviointia tavoitteet/tasot toimivalle ja vaikuttavalle laadunhallintajärjestelmälle.
- ➔ hyödyntää tietojärjestelmistä (Koski, eHOKS, Vipunen, AMIS-palautte jne.) saatavaa tietoa osana kansallista arviointia.
- ➔ tuottaa tietoa koulutuksen järjestäjien laadunhallintajärjestelmien tilasta suhteessa niille asetettuihin tavoitteisiin.
- ➔ tuottaa tietoa osaamisesta suhteessa sille tutkinnon perusteissa asetettuihin vaatimuksiin.
- ➔ julkaisee arviointia koskevat tulokset verkkosivuillaan (www.karvi.fi).

Koulutuksen järjestäjät

- ➔ hyödyntävät kansallisen arvioinnin tuloksia ja muuta tuloksista saatavaa vertailutietoa ammatillisen koulutuksen laadun ja laadunhallinnan kehittämisessä.
- ➔ asettavat tavoitteet toimintansa tuloksellisuudelle ja vaikuttavuudelle ja varmistavat niiden toteutumisen osana laadunhallintajärjestelmäänsä. Laadunhallintajärjestelmä sisältää myös osaamisen arvioinnin ja näyttöjen toteuttamissuunnitelman.
- ➔ asettavat laatua koskevat tavoitteet (esim. asiakastyytyväisyys, osaaminen) osana laadunhallintajärjestelmiensä ja viestivät niistä henkilöstölle, asiakkaille ja muille sidosryhmille.
- ➔ julkistavat keskeiset laatua kuvaavat tulokset esim. verkkosivuillaan.

Työelämätoimikunnat

- ➔ tuottavat tietoa näyttöjen toteutusta ja osaamisen arvioinnin laatua vuosittain ja toimittavat tiedot seurannan tuloksista sekä lausunnot osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmista opetus- ja kulttuuriministeriölle.